

Bit

Nummer 115
December 2004
NL € 6,50
B € 6,80

BERBER Statige Afrikaan

BELONEN Scoren met
het schouderklopje

GERT JAN BRUGGINK *'Joël mag zijn gang gaan'*

Intelligente Afrikaan

Berber wil een band met zijn ruiter

Een trouwe vriend, nooit ziek, vriendelijk en sterk. Door de eeuwen heen is de Berber bejubeld, niettemin lopen er over de hele wereld nog maar een paar duizend rond waarvan een paar in Nederland. Maar dat gaat veranderen als het aan Suzan de Weerd ligt. Zij raakte verslingerd aan het ras en fokt, vol passie, Berbers.

FOTO: S. WWW.AAAND.NL

De Berbermerries Chaqra en Douira met hun veulens Djerra en Djabar wandelen vrolijk op hun bazin Suzan de Weerd af en besnuffelen haar. De veulentjes laten zich over de rug aaien en knabbelen even later nieuwsgierig aan de jas.

Honden waarop je kunt rijden. Zo worden de Berbers wel omschreven en als je kijkt naar de Berbermerries Chaqra en Douira met hun veulens Djerra en Djabar dan begrijp je meteen waarom. Ze wandelen vrolijk op hun bazin Suzan de Weerd en haar gast af, besnuffelen beide mensen, de veulentjes laten zich over de rug aaien en knabbelen even later nieuwsgierig aan de jas. Kalm en nieuwsgierig „Toen de veulens net geboren waren, joegen de moeders de andere paarden weg, maar ik mocht er wel bij”, zegt Suzan. Berbers worden zo'n drieduizend jaar gefokt op hun 'hondachtige' mensgerichtheid door het Berbervolk. Deze boeren en nomaden uit de Maghreblanden Marokko, Algerije en Tunesië hielden hun paarden niet in kuddes, maar aan een touwtje, tussen de tenten, de geiten, honden en schapen. Soms werden ze zelfs gehouden in de tent! Het hoeft geen betoog dat al te zeer door testosteron geplaagde hengsten niet echt tussen de tenten pasten. Hengstenkuren werden niet getolereerd en 'menseneters' werden en worden onherroepelijk afgeschreven voor de dekdienst, hoe prachtig of bekwaam ze verder ook mogen zijn. Niettemin zijn Berbers allermintst watjes en dat gold ook voor hun bazen. Een oorlogszuchtig volkje, met het paard als belangrijkste wapen. Robuust, vierkant, klein, ongelooflijk taai. Ze hebben massieve, harde botten en zachte, economische gangen waardoor ze enorme afstanden kunnen afleggen. Ze zijn tegenwoordig met name in Frankrijk succesvol als endurancepaard, maar waren ook jarenlang zeer en vogue bij niet in het zadel vastgeplakte adellijke dames.

Voor het Berbervolk was de kleine, snelle en wendbare Berber de ideale wapenbroeder. Op de rug van hun paarden liepen ze Spanje onder de voet, maar ze konden niet voorkomen dat ze ook zelf nu en dan onder de voet werden gelopen. Jammer voor het Berbervolk, maar goed voor paardenrassen over de hele wereld. Zo exporteerden de Spanjaarden (later) het Berberbloed naar Zuid-Amerika. In de middeleeuwen raakten Europese ridders verslingerd aan het ras. In de vijftiende eeuw gebruikten Engelse koningen de Berbers om het uithoudingsvermogen van hun renpaarden te verbeteren.

Zelfs in de Tweede Wereldoorlog werden de kwaliteiten van de Berber als oorlogspaard herkend. Generaal Rommel (bijgenaamd de Woestijnvos) gaf de Britten klop in de Maghreblanden en raakte onder de indruk van de Berberpaarden. Hij verscheepte er 2.000 naar Hongarije van waaruit de Berbers, samen met Duitse warmbloedpaarden het 42-ste ruiteregiment tot ver in Rusland brachten. Een barre tocht, waarbij vrijwel alle paarden het loodje legden, behalve... de Berberhengsten: zij voedden zich met het riet van de daken en bleven op de been.

Schrale eters

De sobere Berbers kun je bijna op een met klinke betegelde parkeerplaats laten grazen. Aan de grassprietjes tussen de tegels hebben ze bij wijze van spreken genoeg. „Je moet oppassen, want ze worden dik van niks”, zegt Suzan de Weerd over haar Berbers. De grazige weiden

achter Gieten waar de Berbers van De Weerd nu staan, zijn misschien wat al te grazig. Normaal gesproken maait Suzan het land, laat er vervolgens een stuk of dertig schapen van de buurman op los voordat ze haar Berbers in de wei zet. Zeven heeft ze er. Beide merries met veulens. De hengst Zayani, de voskleurige merrie Minah – die dit jaar voor het eerst gedekt en drachtig is – en een goudkleurige 'verrassing' geboren uit een uit Marokko geëxporteerde merrie. Pas bij aankomst in Duitsland bleek de merrie drachtig. Het is onbekend door wie de merrie is gedekt en de goudkleurige verrassing komt daardoor niet in aanmerking voor het stamboek en er mag niet mee gefokt worden. Wat er in Gieten graast, vormt meteen meer dan de helft van de Berberpopulatie in Nederland. Al met al zijn er slechts tien Berbers in Nederland. Er zijn op de hele wereld naar schatting tussen de drie- en vijfduizend zuivere Berbers en zo'n 300.000 Berber-Arabieren. De Berber-Arabier is een kruising die ook duizenden jaren oud is. Deze kruising tussen de zuivere Berber en de volbloed Arabier werd gezien als het perfecte oorlogspaard en werd uitermate populair. Zo populair dat het de zuivere Berber bijna met uitsterven heeft bedreigd. De Berber-Arabier is een eigen fokrichting binnen het stamboek.

Een groot deel van de zuivere Berbers staat nog niet geregistreerd, omdat die in het bezit zijn van ongeletterde Algerijnen die weliswaar al generaties lang de meest prachtige paarden fokken, maar in de tussentijd wel iets anders aan het hoofd hebben dan een stamboek.

‘Ze hebben iets statigs, ze zijn heel veelzijdig, ze zijn relaxed, maar beslist geen dooie dienders’

[Suzan de Weerd]

Dames van stand

De veulentjes die in de Gietense weide aan de jas van uw verslaggever knabbelen, zijn wel meteen ongeveer het beste wat het stamboek te bieden heeft. Suzan staat er zelf ook van te kijken. „Ik had niet verwacht dat ik zulke goede Berbers zou vinden.” De schimmel Chaqra en de bruine Douari zijn driekwart zusjes. Hun opa Bourbaki werd in 1986 kampioen van de Maghreb. „Tijdens dat kampioenschap wordt het paard aangewezen dat het meest voldoet aan het ideaalbeeld van de Berber. Zowel in zijn karakter als in zijn exterieur.”

Hoe komt een gezonde Hollandse meid op het idee om Berbers aan te schaffen? „Dat is een verhaal apart”, lacht ze. „Ik was in Essen tijdens de Equitana – de grote paardenbeurs. Daar deden ze ook een show met twee Berberhengsten. Na de show stonden ze tussen het publiek, kinderen er omheen en ze waren zo rustig. Dat vind ik het mooie aan Berbers. Ze hebben iets statigs, ze zijn heel veelzijdig, ze zijn relaxed, maar beslist geen dooie dienders.”

Suzan had een NRPS. Ook leuk, maar kwetsbaar, zo bleek al snel. „Toen ik die kocht, was dat met het idee: met dit paard moet ik het de komende 25 jaar doen.” Het duurde niet lang of haar paard had hoefkatrolontsteking. „Ik heb van alles geprobeerd, maar hij kreeg er steeds meer last van. Berbers hebben nooit wat”, zegt ze.

Chaqra en Douari kocht Suzan anderhalf jaar

geleden, met het doel ermee te fokken. Dat het dames van stand waren, was haar bekend toen ze ze kocht. Opa is beroemd en het stamboek gaat terug tot 1860, het begin van het Berberstamboek. Vorig jaar toog ze met beide merries naar Parijs voor de jaarlijkse Berberwereldkampioenschappen. Ze bracht Chaqra uit, maar nam ook Douari mee. „Voor het gezelschap. Het werd een helse tocht. We hebben uren in de file gestaan. Maar eenmaal aangekomen in de Franse hoofdstad, huppelden Chaqra en Douari vrolijk de trailer uit, alsof ze een ritje naar het centrum van Gieten achter de rug hadden.

Zo'n veertig Berbers deden mee aan de kampioenschappen. Het stikte van de Noord-Afrikanen, die zich vergaapten aan de prachtige barokke paarden met hun sterke ronde halzen en hun ramshoofden, pezige benen en weelderige manen. „En telkens als ik langs een bepaald groepje Algerijnen kwam met Chaqra, sisten ze en klakten met hun tong. Wat bleek? Het waren de mannen die haar op de staatsfokkerij in Algerije hebben opgevoed. Ze vlogen haar om de hals toen ze derde werd, trokken me het touw uit de handen en troonden haar terug naar haar stal. Ik bestond niet meer. Ze waren apetrots.”

De ruiter

Voor wat voor een ruiter kan een Berber interessant zijn? „Voor een veeleisende ruiter die een intelligent en veelzijdig paard zoekt en er graag een band mee opbouwt. Niet iemand die

effe hup een rondje rijdt, zijn paard weer op stal zet en vertrekt. Berbers bouwen echt een band met hun baas op. Dat moet je als baas ook willen en daar moet je ook tijd insteken. Toen Douari en Chaqra hier net waren, liepen ze steeds weg in de wei. Ze moesten echt wennen. Maar als je eenmaal hun vertrouwen hebt gewonnen, lopen ze echt een stapje harder voor je. Het maakt ze wel minder geschikt als manegepaard. Niet dat ze snel kuren vertonen, maar ze zetten dan niet hun beste been voor. Ze zijn geschikt om western mee te rijden, in de Quarter horse zit ook wat Berberbloed. Ze hebben van nature dat afhangede kruis, waardoor ze hun achterbenen er makkelijk onder brengen. En voor endurance zijn ze erg geschikt, doordat ze taai zijn, een enorm uithoudingsvermogen hebben en een economische gang. Een ruime pas kost te veel energie. Het is een barok paard, dus voor klassieke dressuur leent hij zich ook goed. Maar je moet met een Berber niet Anky naar de kroon willen steken.” Suzan wil verder met het fokken van Berbers. Zayani heeft de papieren, zijn ouders waren beide Europees kampioen, maar hij moet nog gekeurd worden voordat Suzan er mee mag fokken. Belangstelling voor de veulens is er in ieder geval. „Djerra was nog maar net geboren of we hadden al telefoon uit Duitsland. Of ze ook te koop was?”

tekst Bram Hulzebos

Voor meer informatie: www.berberpaarden.nl